

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gwaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia LX. Et aduocata tota turba, dixit eis: Audite me omnes, & intelligite. Nihil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum polluere: sed quæ exeunt ab eo, illa sunt quæ polluunt ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

Gen. 3.
Ephes. 4.
2. Thess. 3.
Ioan. 5.
Cur Christus
preceptum de
honorandis pa-
rentibus potis-
simum alleget?

enim cuius cordato de reliquis cogitandi occasione abunde praeberet possint. Et hinc patet, quod
atroce sit humanarum traditionum pestis, & quid illis hodie responderi possit, qui nos patrum & Sa-
ciliorum atq; ecclesiae statuta violare clamant: cum ipsi sub horum praetextu sacrosanctas Dei leges
& scripturae dogmata impie evertant, &c.

Deute. 17.
Proverb. 30.
Ephes. 6.
Coloss. 3.
Gen. 9.
1. Sam. 15.
16. & 18.

Ceterum ut ad Christi verba redeamus, observabis praeterea, quod cum multa alia eius
potuisset, hoc tamen preceptum de parentibus honorandis, & illius violationem, adducere voluit. Et
enim hoc fecisse videri possit, quod perfecta omnibus esset, nec à quoquam negari posset huius crim-
inis absurditas: simul tamen ad scripturae morem respexisse videtur, quae ut humani ingenij cor-
ruptionem arguat, creberrimam facit huius precepti mentionem: quae tamen alicuii spem invidiam vi-
deri poterat, quando natura legibus & communi sensu docemur, parentibus nunquam patrem gra-
tiam referri posse, & proinde pro natura monstris censendos esse, qui illos violare audent. Quae enim
est Solonis dictum, qui rogatus cur nullam aduersus patricidas legem tulisset, sibi nunquam inuen-
tem venisse dicebat, aliquos eò impietatis progressuros esse, ut eos ledere vellent, à quibus vix pro-
cipium accepissent. Et Romulus, cum patricidas nullam poenam constituisset, homicidium tamen
parricidium dici voluit, quod illud impium atque nefarium, hoc verò impossibile esse diceret. Ad-
cedit hinc vetustissima lex, quae plerisque gentibus in usu fuit: Liberi parentes alant, aut viciantur.
At non ideo superuacaneam putauit Deus huius precepti crebram repetitionem, sed cum videret
eius scriptis hoc ipsum frequenter inculcari voluit. Nec exempla desunt eorum, qui ob violatam
parentes à Deo pessime multati sunt, sicut in Chamo & Absolone esse videtur. In quorum con-
pitione vnam hodie iuniores diligentius versarentur. Habentur quidem à nonnullis parentibus
nore, dum illis plus equo indulgentioribus videntur, aut illud sibi quatuordecim esse videtur. Vnde
num verò vel egenos alere, vel senio confectos & ob aetatis visum morosiores ferere, & egrotare
oportet, plerique se difficillimos & ingratos praebent: ut nihil iam de illis dicamus, qui filios
patrum admonitiones sanis excipiunt, & interdum conuicti, vel etiam verberibus respondent. Pre-
cabant Christi tempore, qui religione praepostera decepti, parentes negligebant. Quid ergo de his
hiscie dicemus, aut quo non supplicio dignos censuimus? Sed tempus monet, ut dicendi finem facia-
mus. Illud modò repetisse sufficiat, summam apud nos esse debere preceptorum Dei auctoritatem,
adeò ut nec prauis affectibus nec superstitiosis doctrinis locum demus, quae ab horum observatione
reuocare possunt. Ita enim fiet, ut nec à salutis via aberremus, & tandem beatum verae felicitatis
portum attingamus, per Iesum Christum Dominum nostrum: cui debetur benedictio, honor, gloria &
potestas in aeternum. Amen.

H O M I L I A LX.

Et aduocata tota turba, dixit eis: Audite me omnes, & intelligite. Ni-
hil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum polluere: sed
quae exeunt ab eo, illa sunt quae polluunt hominem. Si quis habet aures
ad audiendum audiat. Et cum introisset in domum à turba, interroga-
runt eum discipuli eius de parabola. Et dicit eis: Itane & uos sine intelli-
gentia estis: non intelligitis, quod omne quod extrinsecus introit in ho-
minem, non potest eum polluere? Nam non introit in cor ipsius, sed in
uentrē, & in secessum exit, purgans omnes escas. Dicebat autē: Quod
ab homine exit, illud polluit hominem: Intus enim ex corde hominum
malae cogitationes exeunt, adulteria, scortationes, caedes, furta, auaritia,
scelera, dolus, proteruitia, oculus malus, conuicia, superbia, amentia.
Omnia haec scelera intus exeunt, & polluunt hominem.

Argumentum
& usus presen-
tis loci.

Dominus noster Iesus Christus hucusq; aduersus hominum traditiones diligenter disputauit &
duobus potissimum argumentis docuit, quod à pijs ritibus & explodi debeant. Primum est,
quod

quod circa res externas & nullius momenti versentur, quapropter inutilis sit earum observatio, cum Deus illi eorum non possit. Alterum, quod perniciosae sint & noxiae, eod quod per has corrumpat praepro-
 rum Dei auctoritas. At quia disputationi huic occasionem dederunt scribae & pharisaei, qui discipu-
 los violatae religionis accusarunt, eod quod illos in manibus mensae accubuisse, in praesenti crimen
 istud diluit. Non autem de hoc cum scribis agit, quos incurabiles & calumniatores esse noverat, &
 proinde indignos, quibus cum ageretur: sed cum rudi plebecula, quae cum discipulorum facta, cum
 Christi responsione offendi potuerat, quasi minus honorifice de maiorum institutis sentiret, quae ad
 pietatem & puritatem plurimum facere videbantur. Docet autem suo exemplo Christus, ita arguen-
 dos & confutandos esse falsos doctores, ut simul rudiores de articulis controuersis erudiantur. Ince-
 rim praesens locus diligentem considerationem mereatur: nam veram puritatis & sanctitatis conse-
 quenda rationem tradidit, sine qua (ut Apostolus monet) Deum nemo videre potest. Et si quae hic à

Hebr. 11.

Doctrina Christi ad totum populum pertinet

Christo dicitur, probe teneamus, nullis unquam hominum et aditionibus nos circumduci patiemur.
 Et primò quidem eorum populum conuocauisse dicitur Christus, relictis nimirum scribis & pha-
 risaeis, quos ob propriae sapientiae & iustitiae fiduciam, & priuatae gloriae studium, sanioris doctrinae ne
 quanam capaces esse sciebat. Quo nomine Ioan. 5. illis dicebat: Quomodo vos potestis credere, qui glo-
 riam à vobis inuicem accipitis, & gloriam, quae à solo Deo proficitur, non queritis? Et licet ex
 illis quos, nonnulli cum reliqua turba ad ipsum audiendum accesserint, adeo tamen nullam illorum
 rationem habuit, ut postea discipulis, qui illos grauius offensos fuisse dicebant, responderet: Omittite
 illos, dantes sunt caeci caecorum. Populum verò graui hortatione attentum reddidit, dum ad omnes per-
 tinere ait, quod modo dicitur sit, nec illos aures tantum, sed potius animos praebere iubet, ut quod au-
 diant, recte intelligant. Audite, inquit, me omnes, & intelligite. Vbi quod illis dicitur, vobis quoque
 dictum esse cogitemus. Admonet enim quales auditores requirat, & quid eos facere conueniat, qui

Matth. 13.

Quales esse conueniat uerbi auditores.

uerbum ipsius cum fructu audire velint. Primò audiant oportet verbum Domini, non quidem obli-
 ter & quasi aliud agentes, sed discendi & obsequendi studio, quo nisi flagrent animi, nullus ex audien-
 tibus verbi ad nos fructus redibit. Ea enim carnis natura est, quod interea dum verbum praedica-
 tur, auersissimis cogitationibus & affectibus prauis locum dat, quibus semen illud verbi mox aufer-
 tur, ut in animis nostris ne radices quidem agere, nedum fructus ferre possit. Et eiusmodi auditores
 ead. Ezechielem Dominus describit, quorum hodie ingens vbiq. copia est, qui Dei verbum instar
 caecitiae nihil ad se pertinentis audiunt, nec unquam quae audiunt, ad fidei aut vitae suae institutio-
 nem transferunt. Non temere ergo Christus tam hic quam alibi auditores suos attentos esse iubet,
 cuius exemplum olim prophetas, postea verò etiam Apostolos secutos fuisse legimus. At quia audi-
 disse non sufficit, nisi audita intelligas, de hoc quoque Christus admonet, et eorum quae audiri sint,
 diligentem meditationem requirit, qua verum & germanum illorum sensum percipiant. Longè ergo
 alia Christi mens est, quam eorum, qui verborum Dei sensum inquiri nolunt, & simpliciter creden-
 dam esse clamant: quia populi ignorantia adeo oblectantur, ut linguae peregrinae usum in ecclesiam
 introduxerint, contra Pauli regulam, & infelici populo peruerserint, ut tunc se omni officio circa reli-
 gionem probe defunctum putarint, si lectionibus & cancionibus non intellectus interesset. Quin eò usq.
 rituum dominum audacia progressa est, ut ne domi quidem à laicis scripturas lingua vernacula le-
 gere velerint: nimirum ut inter caecos & planè ignorantibus ipsi strabi & asini regnum obtinere possent.

Ezech. 33.

1. Cor. 14.

At longè aliter Christus, qui de falsa doctrina & vulgo receptis ritibus aduersus scribas disputans,
 omnes ista audire vult & intelligere. Et primò quidem sententiam suam paucis verbis comprehen-
 sam proponit, dicens: Nihil est extra hominem introiens in eum, quod possit eum polluere: sed quae
 exeant ab eo, illa sunt quae polluant hominem. Et mox denuò attentionem requirens, addit: Qui ha-
 bet aures ad audiendum, audiat.
 At licet perspicua sit haec Christi sententia, & ijs probe conueniat, quae hactenus de superstitiosis
 ablationibus & purificationibus externis dicta fuerunt: ab ipsis tamen Apostolis minus intellecta
 est. Quare postquam relictis turba domum ingressus est, parabolam hanc sibi planius exponi ro-
 gant. Quo exemplo admonemur, non sufficere simplicem verbi Dei vel lectionem vel recitationem,
 sed simul expositione opus esse, propter carnis tarditatem & peruersitatem, quae vel non intelligit ver-
 bum, vel ne quid ignorare videatur, quiduis temere fingit, aut alio quodam affectu abrepta, quae sim-

Verbum Dei expositione opus habet

Malach. 2.
2. Pet. 1.

placiter dicta sunt, in sensum falsum detorqueat. Ideo verbi ministros Deus constituit, quorum labor (ut Malachias ait) scientiam custodiant, & ex quorum ore populus legem & verum illum sensum requirat. Vbi tamen verborum Petri meminisse debemus, scripturas non privatim interpretari licere, nec licere ministris, ut ex suo cerebro quidvis statuant, sed scripturarum diligentem collationem fieri oportet, ne quis sensus proferatur, quem alibi scripturae oppugnent, nec fiat analogie coniectura. Sed haec obiter annotasse sufficiat.

Verbi ignorantia reprehenditur.
Matt. 5.

Audiamus nunc Christi responsum qui priusquam exponat quod illis obscurius dictum videbatur, ipsorum stupiditatem corripit: Itane (inquit) & vos sine intelligentia estis? Vos (inquam) quos ego lucem mundi esse dixi, & quos orbis totius doctores constitui, quibus tanto tempore mecum familiariter versati estis? Docet autem ista increpatio, illos nequaquam culpa carere, quia cum Dei verbum multum diu, audiuerint, adhuc tamen ignorantes manent, & de ijs dubitant, quae consuetudine notissima esse debent. Est enim hoc non modo ingenii stupiditas, verum etiam securitatis invidiam, quam tot admonitiones excutere nequiverunt. Quid ergo de illis olim indicabit Dominus, qui ne discere quidem volunt, & oblatam sibi veritatis doctrinam hostiliter infestantur? Quia tamen discipulis discendi studium inerat, ignorantes non abiicit, sed amice docet, ut quod dixerat ambobis debeat intelligi. Sunt autem doctrinae huius partes duae, de quibus singulis dicemus.

1. Vera purificatio non in externis, sed animi sinceritate consistit.

Prima scribas conuincit, qui hominem pollui docebant, si illotis manibus cibum sumeret, sicut hominis purificationem in externis eiusmodi ceremonijs consistebant. Nam in genere docet, quia cibo (nimirum temperanter sumpto & cum gratiarum actione) hominem pollui posse. Argumentatio Christi talis est: Nihil quod per os ingreditur, hominem polluit. At cibis quibuslibet, aut in istis manibus sumptus, per os ingreditur. Ergo hominem polluere nequit. Maiorem probat: Quia quod per os ingreditur, non in cor hominis penetrat, sed in aluum tranfit, & per seculum exiit. Quibus verbis admonemur, hominis purificationem, non in rebus externis, sed in cordis sinceritate & integritate consistere. Si enim ea duntaxat hominem polluant, quae in cor vsque penetrant, vitium est illud haec quoque, sola purificare poterunt, quae cor ipsum attingunt, & in illo operantur quae Deo placet.

Deut. 10. 30.
Isaie 1. 33.
Ierem. 4. 5.
Psal. 51.

Ideo in lege Deus, etsi externos purificandi ritus tradidisset, praecipue tamen cordis puritatem respicit, & illud circumcidere atque purificare iubet. Ratio eius precepti est, quod in corde omnium delinunt fons habetur, qui nisi purus sit, impura et vitiosa erunt, quaecumque ex illo promanant. Ideo passim prophetae monent, & Dauid ab ipso Deo sese purificari & cor mundum creari petit: non quod quod externas illas purificationes ad eam, quam Deus requirit, puritatem nihil conferre possent.

Act. 15.
1. Ioan. 1.

Viderunt hoc ipsum Apostoli, quando sola fide hominum animos purificari docuerunt, quae nec externis inheret, sed vnus Christi merito nititur (cuius sanguine nos ab omni peccato maculamur, apud stolus testatur) nosque totos in illius obsequium vendicat. Errant ergo vehementer, qui huiusmodi ritibus conscientias grauant, imprimis vero, qui Christi doctrinae parum memores, sub religionis praetextu ieiuniorum nouas regulas & ciborum discrimina induxerunt, quasi nonnullorum quodammodo animum polluere, eorundem vero abstinentia purificare queat. Quorum ergo Christus in papa per os introeunt, in cor hominis penetrare, et illum cibo qualicumque pollui negat: Quorum vnus in patris regnum Dei neque in cibo neque potu consistere dicit, si ab istis constituta ciborum discrimina obseruari necesse est? Vel cur alibi decreta eiusmodi inter demoniorum doctrinas connumerat? Nec est quod nobis ecclesiae auctoritatem obijciant, quae non religionis ergo, sed disciplinae causa haec instituit, ut facilius caro coerceatur, quae cibis delicatioribus nutrita magis ferocire solet.

Rom. 14.
1. Cor. 3.
1. Tim. 4.
1. Pet. 1.

Ecclesia enim vnus Dei verbo generatur, ita eodem regitur, nec ipsa sibi nouas leges condit, sed a Deo latius fideliter obtemperat. Deinde, si non religionis ergo ista praecipiant, cur praecipit eiusmodi conscientiae laqueum iniiciunt? cur horum transgressores pro haereticis habent? cur illos ferro et igne persequuntur, cum inter rea ex hominum pauperum sudore & sanguine viuunt, aut virginum & matronarum carne per adulteria et supra abutentes, impunitos dimittant? Vel si ad illis cordi est disciplina ecclesiastica, cur vnus ipsos permittit, et exquisitissima fercula ipso ieiuniorum tempore concedunt auioribus, qui praeter alios leguntur solent? At cum ista faciant, illos partim tyrannide, partim superstitione peccare censeat. Nec praeterit verum & legitimum ieiuniorum usum reijcimus, quae pij non certo tempore alligare, sed tunc, subijcitur imponere solent, quando carni lasciuienti freno opus esse sentiunt: quae de re supra Cap. 2. diximus, etc.

Altera parte de ijs differit Christus, que necessario ijs cauenda sunt, qui conscientijs & animis suis pollui volunt. Ea sunt quae ex corde (prauo nimirum nec dum regenerato) prodeunt. Vt enim in cordis integritate hominis purificatio consistit, ita ne illud pollutum sit, & suis figmentis vniuersam vitam conuersationem polluat, cum primis videndum est ijs, qui puri et mundi coram Deo censi vo-
lunt. At ne quid hic nos lateret, quae nam illa sint, enumerat. Et primum locum cogitationibus tri-
bit, quae uarias & prauas esse, scripturae alibi testatur, & ipsi in nobis quotidie experimur. Cum au-
tem scelerum omnium iriamenta simul atq; fomenta sint, illas mortificare & restringere scriptura
docet. Ex ijs enim nisi coercerentur, adulteria & supra prodeunt, caedes item & furta, auarorum ar-
tes infirmitas, omnis generis scelera, quae vel irae vel odij vel ambitionis affectibus abrepti pariamus,
alibet doli, lasciuia, inuidia (quae per oculum malum, ut etiam alibi, denotatur) conuicia in Deum
& proximum, superbia, fastus & alia flagitia, quibus tandem homo eod dementiae abducitur, ut instar
Nabalus, quem in Psalmis David describit, Deum esse neget, qui mortalium res inspicit atq; regat.
Haec (inquam) sunt, quae hominem polluunt, & a Dei sanctissimi consortio abducunt. Quia enim in
corde dominatur, qui (ut supra diximus) omnium actionum fons est, fieri nequit, quin vniuersam
viam conuersationem inficiant. At quomodo cum Deo, qui & sanctitas ipsa atq; ignis consumens est, *Isaia 33.*
conuersabuntur, qui omnibus modis polluti atq; infecti sunt?

Horum vnam meminissent, qui omnia ista pro lusu & ioco habere solent. Cogitationes homi-
num liberas & immunes esse dicunt, quas nec reges coercere queant. Adulteria & fornicationem opus
vires vocant, & vix patienter eos audiunt, qui libidinis rabiem coercendam esse docent. Cedes & scele-
rum patronos.
immune sanguinis studium fortitudinis nomine palliant. Furta & omnis generis imposturae indu-
strii & ingeniosi hominis artes censentur. Lasciuia vrbancitatis laudem sibi vendicat. Inuidia, obtre-
ditio, & si quae alia sunt huius generis, iustitiae praeteritu excusantur. Superbiam & fastum immo-
dicum nobiles decere aiunt, quorum fortassis hoc etiam esse dicent, ut nec Deum agnoscant, nec ali-
qua verbi ipsius reuerentia tangantur, nec sacra vlla curent. Sunt isti ex illorum numero, quos no-
tissimo seculo exortituros esse, Petrus olim praedixit. At longe aliter de istis omnibus in praesenti
Christus, pronunciat, qui hominem istis pollui, & hac cum sanctimonia pugnare docet, sine qua (ut
iucio monimus) nemo videbit Deum. Nec desunt de singulis horum manifesti scripturae loci, qui-
bus Dei ira & damnatio illis denunciat, qui huiusmodi vitijs absq; penitentiae studio indulgent. No-
stram ergo fuerit, ista fugere, & fidei in Christum studere, quae ut corda purificat: ita cum vera Dei
cognitione & charitate coniuncta malarum cogitationum illecebras restringit, sceleribus manifestis
resistit, & tandem aeterni gaudij conforres reddit in Christo Iesu Domino nostro, cui debetur benedi-
ctio, honor, gloria & potestas in aeternum. Amen.

HOMILIA LXI.

Et illinc surgens, abiit in conuicia Tyri & Sydonis: & ingressus do-
mum, neminem uoluit scire, sed non potuit latere. Cum enim de eo au-
disset mulier, cuius filiola habebat spiritum immundum, uenit, & acci-
dit ad pedes eius, (Erat autem mulier Graeca, Syrophoenitissa genere) &
rogabat eum, ut daemionem eiceret ex filia sua. Iesus autem dixit ei: Sine
prius saturari liberos. Non est bonum, capere panem liberorum, & ob-
ficere catellis. Ipsa uero respondit, & dicit ei: Etiam Domine, etenim ca-
telli edunt sub mensa de micis liberorum. Tunc ait ei: Propter istum ser-
monem abi, exijt daemionium ex filia tua. Cum autem abiisset domum
suam, inuenit daemionium exisse, & filiam proiectam super lectum.

Et si Dominus & saluator noster, Iesus Christus salutis beneficium Iudaeis magno studio propo-
suerit, insuper abilis tamen fuit illorum contumacia, quae aduersus eum assidue luctati sunt, adeo
ut nec doctrina & admonitionibus ipsius, nec miraculis lucriferae potuerint. At huius mali praecipua
causa fuit, quod humanarum traditionum laqueis irretiti, propria iustitiam coram Deo statuerunt: cuius

Argumentum
& usus praesens
loci.